

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ»**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова Приймальної комісії
Національного університету
«Острозька академія»

Е.Б.А.
Едуард БАЛАШОВ
«31» березня 2026 року

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ В7 «РЕЛІГІЄЗНАВСТВО»**

для вступу на навчання для здобуття ступеня доктора філософії

ОСТРОГ-2026

Програма обговорена та узгоджена на засіданні кафедри філософії та культурного менеджменту (Протокол №10 від 27 березня 2026 року).

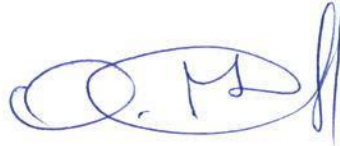
Завідувач кафедри філософії
та культурного менеджменту

Марія ПЕТРУШКЕВИЧ

Програма розглянута та схвалена на засіданні Приймальної комісії Національного університету «Острозька академія» (Протокол № 5 від 31 березня 2026 року).

Відповідальний секретар
приймальної комісії НаУОА

Ольга КРИВИЦЬКА

Програма обговорена та узгоджена на засіданні кафедри філософії та культурного менеджменту (Протокол № 10 від 27 березня 2026 року).

Завідувач кафедри філософії
та культурного менеджменту

Марія ПЕТРУШКЕВИЧ

Програма розглянута та схвалена на засіданні Приймальної комісії Національного університету «Острозька академія» (Протокол № 5 від 31 березня 2026 року).

Відповідальний секретар
приймальної комісії НаУОА

Ольга КРИВИЦЬКА

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Вступний іспит зі спеціальності В7 Релігієзнавство є формою вступного випробування у разі вступу на навчання для здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності В7 Релігієзнавство.

Метою вступного іспиту зі спеціальності В7 Релігієзнавство є з'ясування рівня теоретичних знань та практичних навичок з релігієзнавства вступників, які здобули освітній ступінь магістра зі суміжних спеціальностей.

Вступники при складанні вступного випробування мають виявити теоретичні знання, уміння, навички та інші компетентності, достатні для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності з обраної спеціальності.

Результати вступного іспиту є складником конкурсного балу вступника відповідно до Правил прийому на навчання для здобуття вищої освіти у Національному університеті «Острозька академія» в 2026 році.

II. ПОРЯДОК СКЛАДАННЯ ВСТУПНОГО ІСПИТУ

Вступний іспит проводиться комплексно в усній формі за екзаменаційними білетами, та включає питання з історії та типології релігій у світі та Україні. Екзаменаційні білети формуються в обсязі програми для вступу на навчання для здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності В7 Релігієзнавство, та включають 3 питання.

Вступний іспит проводиться відповідно до Розкладу вступних випробувань, який схвалюється на засіданні Приймальної комісії НаУОА, затверджується ректором університету, та оприлюднюється на офіційному веб-сайті НаУОА за покликанням: <https://vstup.oa.edu.ua/aspirant/rozkladi-vstupnih-viprobuvan>.

III. ВИМОГИ ДО РІВНЯ ТЕОРЕТИЧНОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ

Для здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності В7 Релігієзнавство можуть вступати особи, які здобули ступінь магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста) за цією або іншою спеціальністю.

Вступники повинні мати вищу освіту та здібності до оволодіння знаннями, уміннями і навичками в галузі релігієзнавства. Обов'язковою умовою є вільне володіння державною мовою.

Під час вступного іспиту вступники мають продемонструвати знання, уміння та навички в галузі релігієзнавства, здатність вирішувати типові професійні завдання та продемонструвати належний рівень підготовки з питань, передбачених Програмою вступного іспиту.

Вступники повинні:

Знати:

- категоріальний і понятійний апарат класичного і сучасного релігієзнавства;
- основну проблематику релігієзнавства;
- основні тенденції та закономірності розвитку релігієзнавства;
- історію національної і зарубіжної релігієзнавчої думки;
- методологію та методику релігієзнавчих досліджень;
- історичні та географічні детермінанти розвитку релігій.

Вміти:

- розкривати генезис і еволюцію релігії в історії суспільства;
- аналізувати первісні форми релігійних вірувань, родоплемінні релігії в сучасному і минулому;

- висвітлити становлення монотеїстичних релігій;
- аналізувати історію виникнення та засади віровчення основних світових релігій;
- застосовувати набуті знання в процесі аналізу наявного стану релігії, проблем та перспектив її розвитку.

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ІСПИТУ

Перелік питань

1. Релігія: поняття та суть.
2. Структура релігії.
3. Структура релігійної свідомості.
4. Релігійні почуття.
5. Релігійна діяльність.
6. Типи релігійних організацій.
7. Функції релігії.
8. Релігія та духовна культура.
9. Релігієзнавство: предмет та структура.
10. Богословські концепції релігії.
11. Філософія релігії.
12. Наукові релігієзнавчі концепції.
13. Історична типологія релігії.
14. Географічні аспекти вивчення релігій.
15. Комунікативні аспекти релігії.
16. Родоплемінні релігійні культури та їх характерні ознаки.
17. Ранні національні (етнічні) релігії: особливості та загальна характеристика.
18. Давньоєгипетська релігійна система.
19. Релігійна традиція зороастризму.
20. Давньоарійська (ведична) релігія.
21. Брахманізм.
22. Індуїзм.
23. Джайнізм: релігійна теорія та етика.
24. Сикхізм.
25. Конфуціанство.
26. Даосизм.
27. Синтоїзм.
28. Давньогрецька релігія.
29. Давньоримська релігія.
30. Етапи історичного розвитку іудейської релігійної традиції.
31. Священні книги іудаїзму.
32. Напрямки та течії в іудаїзмі.
33. Давньослов'янські релігійні вірування.
34. Основи буддійського віровчення.
35. Напрямки буддизму.
36. Початки християнської традиції. Особа Ісуса Христа.
37. Джерела з історії раннього християнства.
38. Особливості віровчення раннього християнства.
39. Біблія: походження, структура, зміст.
40. Історія Вселенських соборів. Формування догматики.
41. Православ'я: особливості віровчення, культу та церковної організації.
42. Католицизм: особливості віровчення, культу та церковної організації.

43. Реформація. Особливості віровчення та культу раннього протестантизму.
44. Баптизм і п'ятидесятництво: особливості віровчення та культу.
45. Адвентизм. Церква АСД.
46. Феномен Свідків Єгови.
47. Екуменічний рух.
48. Релігійні символи та їх значення в християнстві.
49. Символіка Ісуса Христа.
50. Символіка ікони.
51. Символіка християнських таїнств.
52. Католицька філософія.
53. Православна філософія.
54. Протестантська філософія.
55. Релігійна доктрина ісламу.
56. Коран: структура і зміст.
57. Течії в ісламі.
58. Причини поширення неорелігій. Їх особливості та загальна характеристика.
59. Неохристиянські течії та рухи.
60. Неорелігійні організації орієнтального типу.
61. Неоязичництво.
62. Синкретичні неорелігії.
63. Сайєнтологічні (наукологічні) релігійні рухи.
64. Езотеричні релігійні рухи.
65. Християнізація України-Русі.
66. Берестейська унія 1596 р. і етапи розвитку греко-католицької церкви в Україні.
67. Православ'я на українських землях: особливості становлення та розвитку.
68. Православні церкви в незалежній Україні.
69. Католицизм на українських землях.
70. Ранній та пізній протестантизм в Україні.
71. Іслам в сучасній Україні.
72. Новітні релігійні течії та рухи в Україні.
73. Географія релігій в Україні.
74. Тенденції й прогнози розвитку релігійної мережі в сучасній Україні.
75. Характер релігійності населення України.
76. Світові релігійні процеси та їх вияв в Україні.
77. Новітні інформаційні технології та їх роль у поширенні релігій.

IV. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ ТА ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ВСТУПНИКІВ

Вступний іспит проводиться комплексно в усній формі за екзаменаційними білетами.

Результати вступного іспиту зі спеціальності оцінюються за 200-бальною шкалою та визначаються як сума балів, одержаних за відповіді на 3 питання екзаменаційного білету (1 питання – 68 балів, 2 питання – 66 балів, 3 питання – 66 балів).

Критерії оцінювання вступників за результатами складання вступного іспиту наведено у таблиці 1.

Таблиця 1.

Бал	Критерій оцінювання
50-66 (68)	вступник в аспірантуру бездоганно засвоїв теоретичний матеріал щодо змісту питання; самостійно, грамотно та послідовно з вичерпною повнотою відповів на

	питання; демонструє глибокі та всебічні знання, логічно будує відповідь; висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем; вміє встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, логічно та обґрунтовано будувати висновки.
33-49	вступник в аспірантуру добре засвоїв теоретичний матеріал щодо змісту питання, аргументовано викладає його; розкриває основний зміст питання, дає неповні визначення понять, допускає незначні порушення в послідовності викладення матеріалу та неточності при використанні наукових термінів; нечітко формулює висновки, висловлює свої міркування щодо тих чи інших проблем, але припускається певних похибок у логіці викладу теоретичного змісту.
16-32	вступник в аспірантуру в основному засвоїв теоретичний матеріал щодо змісту питання; фрагментарно розкриває зміст питання і має лише загальне його розуміння; при відтворенні основного змісту питання допускає суттєві помилки, наводить прості приклади, непереконливо відповідає, плутає поняття..
0-15	вступник не засвоїв зміст питання, не знає основних його понять; дає неправильну відповідь на запитання

Підсумковий бал = П1 + П2 + П3

Максимальна оцінка, яку може отримати вступник – 200 балів.

Результати вступних іспитів оголошуються вступникам у день складання іспиту.

Результати вступного іспиту є складником конкурсного балу вступника відповідно до Правил прийому.

Для допуску до участі у конкурсному відборі вступнику необхідно набрати щонайменше 100 балів за 200-бальною шкалою. Ті вступники, які отримали менше 100 балів до участі в конкурсному відборі не допускаються.

V. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Академічне релігієзнавство: Підручник / За ред. А. Колодного. – К.: Світ Знань, 2000. – 862 с.
2. Віллем Жан-Поль. Європа та релігія. Ставки ХХІ-го століття / Пер. з фр. – К. : Дух та літера, 2006. – 331 с.
3. Гілл Д. Історія християнства. – К.: Темпора, 2010. – 560 с.
4. Головащенко С. Історія християнства. – К., 1999.
5. Дудар Н. П. Филипович Л. О. Нові релігійні течії: український контекст (огляд, документи, переклади). – К.: Наукова думка. – 2000. – 132 с.
6. Єленський В. Є. Релігія після комунізму. Релігійно-соціальні зміни в процесі трансформацій центрально- і східноєвропейських суспільств: фокус на Україні. - К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2002. - 419 с.
7. Здіорук С. І. Суспільно-релігійні відносини : виклики Україні ХХІ століття : [монографія]. – К. : Знання України, 2005. – 552 с.
8. Ісіченко І. Історія Христової церкви в Україні. - Харків : Акта, 2003. - 471 с.
9. Історія релігії в Україні: В 10 т. – К., 1996-2007.
10. Історія релігії в Україні: Навчальний посібник / За ред. А. М. Колодного, П.Л. Яроцького. – К., 1999.
11. Кін Майкл. Релігії мира. – Харьков : Глобус, 2005. – 239 с.

12. Ковальчук А.С. Географія релігій в Україні. – Львів : Видавн. ЛНУ ім. І. Франка, 2003. – 308 с.
13. Лубський В.І., Лубська М.В. Історія релігій. – К., 2007.
14. Любащенко В. Історія протестантизму в Україні. – Львів, 1995. – 350 с.
15. Петрик В. М., Ліхтенштейн Є. В. Новітні та нетрадиційні релігії, містичні рухи у суспільно-політичній сфері України: монографія. Навч. посібник. – К.: Вид-во Європейського університету, 2002. – 331 с.
16. Санніков С.В. Огляд історії християнства. – К., 2007. – 720с.
17. Степовик Д. Релігії, культури і секти світу. – Івано-Франківськ, 2002. – 235 с.
18. Стоколос Н. Конфесійно-етнічні трансформації в Україні (XIX – перша половина XX ст.). – Рівне: Ліста, 2003. – 480 с.
19. Табак Ю. Православ'я і католицтво : Основні догматичні та обрядові відмінності (короткі нариси) / Юрій Табак. – Львів : Видавництво Українського Католицького Університету, 2007. – 66 с.
20. Шевчук Л.Т. Сакральна географія: Навч. посібник – Львів : Видавн. ЛНУ ім. Франка, 1999. – 160 с.

Додаткова

1. Актуальні проблеми державно-церковних відносин в Україні. - К. : ВіП, 2001.-206 с.
2. Бондаренко В.Д. Релігійне життя в Україні: стан, проблеми шляхи оптимізації. - К. : Логос, 1996. - 37 с.
3. Ватиканський собор. Документи Другого ватиканського собору: Конституції, декрети, декларації – Львів, 1996.
4. Григулевич Й.Р. Папство. Століття XX. Пер. з рос. – К., 1988.
5. Коваляк В. Нові релігійні рухи // Релігія в сучасному світі: Матеріали до курсу релігієзнавства / за ред. Г. Зімоня; [з пол. перекл. Г. Теодорович]. – Львів: Свічадо, 2007. – С. 329–346.
6. Слівінський П.Й. Релігійний вінегрет: Кілька слів про нові релігійні і парарелігійні форми / [пер. з пол. Г. Теодорович]. – Львів: Свічадо, 1999. – 120 с.
7. Филипович Л. Неорелігії України в епоху постмодерну // Українське релігієзнавство. – 2005. – № 3 (35). – С. 261–279.
8. Шмігельський М. Нові релігійні течії і молодь // Українське релігієзнавство. – 2002. – № 21. – С. 119–126.

VI. ПОЛІТИКА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Кожен вступник під час складання вступного іспиту повинен дотримуватися моральних норм, правил етичної поведінки та принципів академічної доброчесності, а саме:

- самостійно виконувати завдання;
- не принижувати будь-яким чином гідність інших вступників, учасників освітнього процесу, запобігати таким діям з боку інших осіб;
- дотримуватися правил ділового етикету в поведінці та норм культури спілкування у комунікації зі вступниками, викладачами та співробітниками НаУОА;
- не використовувати телефон або гаджети під час проведення вступного іспиту;
- не використовувати службові або родинні зв'язки для отримання нечесної переваги.